

نهادگرایی در حسابداری

زهرا جودکی چگنی

دانشجوی دکتری حسابداری، دانشکده مدیریت و حسابداری، دانشگاه شهید بهشتی، تهران، ایران.
Z.h.r.joudaki@gmail.com

چکیده

نهادگرایی رویکردی میانرشته ای است که از دانش‌هایی مانند روانشناسی، جامعه‌شناسی، مردم‌شناسی و حقوق استفاده می‌کند تا رفتار عاملان اقتصادی را فهم کند و مفروضات دقیقتری برای وصف رفتار آنان ایجاد کند. هدف از پژوهش حاضر، بسط مبانی و تبیین اهمیت نقش محوری نهادها و رویکرد نهادگرایی بر توسعه اقتصادی و بهبود حرفه حسابداری است. این پژوهش از لحاظ روش، مروری و به ارزیابی پژوهش‌هایی که در گذشته انجام شده می‌پردازد. بر اساس پژوهش‌های پیشین می‌توان نتیجه گرفت که نهادگرایان جدید، ضمن نقد نظریات نئوکلاسیک، سعی در توسعه و ارائه یک تئوری توسعه مبتنی بر سازمان و تغییر و تحول نهادی با هدف ارتقا و ترویج رشد اقتصادی نمودند. همچنین شواهد موید این مطلب است که ایدئولوژی به عنوان بخشی غیرقابل مشاهده و ایده‌آل از نظم نهادی، افراد در نهادها را قادر می‌سازد تا الگوهای رفتاری سازگار را انتخاب کنند. مضافاً، نهادها در توسعه حسابداری اجتماعی و زیست محیطی نقش مهمی را ایفا می‌کنند.

واژگان کلیدی: نهاد، نهادگرایی، ایدئولوژی، حسابداری اجتماعی، توسعه اقتصادی.

مقدمه

انسان در جهت تامین نیازهای خود و با استفاده از منابع موجود به دنبال یافتن رابطه‌ای حتمی و مطابق با پدیده‌های اقتصادی است. ذهن انسان با یافتن این روابط، نظریات اقتصادی گوناگونی را شکل می‌دهد. برخی از این نظریات اقتصادی با اصول و قواعد یکسان می‌توانند تشکیل یک مکتب اقتصادی را بدهند. هر مکتب اقتصادی بر مبنای یک سری اصول و دیدگاه‌های رایج در جامعه پدید می‌آیند. پیدایش و گسترش مکتب اقتصادی و پایداری آن در طول زمان به این مسئله وابسته است که این مکتب تا چه حد می‌تواند پاسخگوی مسائل جاری جامعه باشد. در اقتصاد نئوکلاسیک، رشد اقتصادی روزافزون جوامع سبب سیستم نامناسب توزیع عادلانه درآمد و افزایش فاصله طبقاتی شد. در همین راستا بود که مکتب اقتصادی با نام نهادگرایی دیدگاه انتقادی را نسبت به مکتب نئوکلاسیک مطرح کرد (ناگندراکومار، ۲۰۱۹). چالش‌های مدرن جهانی و مشخصات سیستم‌های اقتصادی به طور فعال بر حسابداری به عنوان منبع اطلاعاتی برای تصمیم‌گیری مدیریتی در امور تجاری تأثیر می‌گذارند. در واقع، نهادگرایی شامل اصلی‌ترین ویژگی شناسایی مبانی توسعه نظریه مدرن حسابداری می‌باشد. نهادگرایی به عنوان مفهومی که نتایج فعالیت‌های نهادهای مختلف را با هم ترکیب می‌کند و اساس حسابداری را تشکیل می‌دهد، ترکیبی از رویکردهای جدید را فراهم کرده و به طور فعال بر روش حسابداری به طور کلی تأثیر می‌گذارد (سمینشنا و همکاران، ۲۰۲۰). در حقیقت، نهادگرایی تحولی جدید در نظریه سازمان است که ارتباط زیادی با تحقیقات حسابداری دارد.